

Úvod do výuky češtiny jako druhého/cizího jazyka

Mgr. Linda Doleží, Ph.D.

Ústav českého jazyka, FF MU Brno

Podzim 2016

EVROPSKÁ UNIE - OPAKOVÁNÍ

http://zpravy.idnes.cz/co-vite-o-evropske-unii-vyzkousejte-si-kviz-fzu-/soutez_kviz.aspx?id=139

www.cevro.cz/cs/65784-vedomostni-test-evropska-unie

<https://www.euroskop.cz/8532/0/235/sekce/kviz/eurokviz---den-evropy/>

RADA EVROPY

- Rada Evropy je **mezinárodní celoevropská organizace**, která zajišťuje spolupráci členských států zejména v oblasti podpory demokracie a ochrany lidských i sociálních práv a svobod.
- Datum založení Rady Evropy je **5. května 1949** podpisem zakládací listiny, tzv. **Londýnské dohody**. Sídlo má ve francouzském Štrasburku.
- Radu tvoří **47 členských států** a několik zemí se speciálním statutem. Česká republika se k Radě Evropy připojila 30. června 1993.
- **Misí a cílem** Rady Evropy je **vytvoření společného demokratického a právního prostoru, který zaručuje dodržování lidských práv, demokracii a respektování zákonů.**

VÝBOR MINISTRŮ

Výbor ministrů při Radě Evropy je **rozhodovací orgán** a tím i nejdůležitější organizace Rady.

Je to vládní aparát Rady Evropy, kde mohou státní příslušníci diskutovat nad různými národními přístupy k řešení problémů, které trápí i jiné evropské státy.

Zároveň se jedná i o kolektivní fórum, kde jsou formulovány celoevropské doporučení reagující na tyto výzvy.

Výbor je tvořen ministry zahraničních věcí všech členských zemí. (Za ČR Lubomír Zaorálek)

SPOLEČNÝ EVROPSKÝ REFERENČNÍ RÁMEC PRO JAZYKY

Společný evropský referenční rámec poskytuje **obecný základ** pro vypracovávání jazykových sylabů, směrnic pro vývoj kurikul, zkoušek, učebnic atd. v celé Evropě. V úplnosti popisuje, co se musí studenti naučit, aby užívali jazyka ke komunikaci, a jaké **znalosti a dovednosti** musí rozvíjet, aby byli schopni účinně jednat. Popis se rovněž týká kulturního kontextu, do něhož je jazyk zasazen. Rámec také definuje **úrovně** ovládnutí jazyka, které umožňují měřit pokrok studentů v každém stadiu učení se jazyku a v průběhu celého života studenta.

Společný evropský referenční rámec má překonat bariéry v **komunikaci** mezi odborníky pracujícími v oboru moderních jazyků, které vyplývají z existence různých vzdělávacích systémů v Evropě.

Poskytuje prostředky administrativním pracovníkům ve školství a vzdělávání, tvůrcům kurzů, učitelům, metodikům, zkušebním orgánům atd. k tomu, aby se zamysleli nad svou současnou praxí, pokud jde o koordinaci jejich činnosti a zajištění **potřeb** studentů, za které jsou odpovědní.

Společný evropský referenční rámec přispívá k celkovému záměru Rady Evropy, jenž je definován v Doporučeních č. (82)18 a č. (98)6 Výboru ministrů členských států Rady Evropy takto: „**Dosáhnout větší jednoty mezi členy**“ a rozvíjet tento cíl „přijetím společného postupu na kulturním poli“.

[HTTP://CLANKY.RVP.CZ/CLANEK/C/Z/8143/ CESTINA-JAKO-CIZI-JAZYK-DLE-SERR.HTML/](http://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/8143/cestina-jako-cizi-jazyk-dle-serr.html/)

- Už v roce 1975 byl vytvořen ucelený projekt pro výuku angličtiny „Threshold Level“, který stanovil prahovou úroveň znalostí nutných pro úspěšnou komunikaci. Mnohé výzkumy pak naznačily, že tento model by mohl být aplikován i na ostatní evropské jazyky.
- Základem Společného evropského referenčního rámce (Common European Framework) pro osvojování, vyučování a hodnocení evropských jazyků, který byl vytvořen v roce 1991 v rámci projektu „Threshold Level“, se staly výsledky filologických výzkumů profesorů J. L. M. Trima, tehdejšího ředitele lingvistického oddělení cambridžské univerzity a J. A. van Eka, ředitele Institutu aplikované lingvistiky utrechtské univerzity.

ZÁKLADNÍ PRINCIPY

- Bohaté dědictví různých jazyků a kultur v Evropě je cenným společným bohatstvím, které je nutno chránit a rozvíjet, a je třeba vyvinout značné pedagogické úsilí, aby tato různorodost, která je překážkou v komunikaci, byla proměněna ve zdroj vzájemného obohacení a porozumění.
- Pouze prostřednictvím lepších znalostí evropských moderních jazyků bude možno zlepšit komunikaci a interakci mezi Evropany s různými mateřskými jazyky, a tak podpořit mobilitu v Evropě, vzájemné porozumění a spolupráci, a překonat předsudky a diskriminaci.
- Členské státy, které převezmou či vyvinou celonárodní plán v oblasti učení a vyučování jazyků, mohou dosáhnout vyššího stupně sblížení na evropské úrovni prostřednictvím odpovídajících mechanismů další spolupráce a koordinace plánů.

Při prosazování těchto zásad se Výbor ministrů obrátil na členy vlád s tím, aby:

- (F14) propagovali národní a mezinárodní spolupráci vládních a nevládních institucí, které se zabývají rozvojem metod vyučování a evaluace v oblasti učení se moderním jazykům a tvorbou a užíváním materiálů, včetně spolupráce s institucemi, které se zabývají tvorbou a užitím multimediálních materiálů;
- (F17) učinili nutné kroky k tomu, aby dokončili zavedení účinného evropského systému výměny informací pokrývajícího všechny stránky jazykového učení, vyučování a výzkumu a plně využívajícího informační technologie.

VÍCEJAZYČNOST

- Multilingvismus = znalost většího počtu jazyků nebo koexistence různých jazyků v dané společnosti, lze ho jednoduše dosáhnout např. rozšířením nabídky jazyků v určité škole nebo vzdělávacím systému, nebo povzbuzováním studentů, aby se naučili více než jeden cizí jazyk, či snížením dominantní pozice angličtiny v mezinárodní komunikaci.

Plurilingvismus = zkušenosti jedince s jazykem v jeho kulturním kontextu se rozrůstají od jazyka používaného doma přes jazyk používaný v širším společenském rámci až k jazykům jiných národů (ať se je učí ve škole, nebo na univerzitě nebo si je osvojí v bezprostředním kontaktu s jazykem). Onen jedinec nepojímá tyto jazyky a kultury jako přísně „rozškatulkované“, ale naopak si buduje komunikativní kompetenci, ke které přispívají všechny znalosti a zkušenosti s jazykem a ve které jsou všechny jazyky usouvztažněny a navzájem se ovlivňují. V různých situacích člověk může pružně využívat různé části této kompetence, aby dosáhl uspokojivé komunikace s daným partnerem.

- překračuje rámeček multilingvismu

K ČEMU MŮŽE SERR SLOUŽIT?

- Plánování jazykových programů
- Plánování certifikace
- Plánování autoregulovaného učení

KRITÉRIA

- identifikace potřeb;
- určení cílů;
- definice obsahu;
- výběr nebo tvorba materiálů;
- zavádění programů učení a vyučování;
- výukové a učební metody;
- evaluace, testování a hodnocení.

JAKÝ MÁ SERR BÝT?

- víceúčelový: použitelný pro celou řadu nejrůznějších účelů v rámci plánování a materiálního zajištění učení se jazykům;
- pružný: adaptovatelný pro používání v rozdílných situacích;
- otevřený: s možností následného rozšíření a zlepšení;
- dynamický: neustále se dynamicky vyvíjející podle zkušeností nabytých při jeho užívání;
- snadno použitelný: prezentovaný v tak přístupné podobě, že je snadno použitelný pro ty, jimž je určen;
- nedogmatický: nespojený neodvolatelně a výlučně s jednou z celé řady existujících lingvistických nebo pedagogických teorií či obvyklých postupů.

Užívání jazyka, včetně učení se jazyku, představuje úkony prováděné lidmi, kteří si jako jednotlivci a jako členové společnosti rozvíjejí rejstřík kompetencí, a to jak **kompetencí obecných tak obzvláště komunikativních jazykových kompetencí** . Užívají kompetence, které mají k dispozici v různých kontextech a za různých podmínek a omezení , aby se zapojili do jazykových činností obsahujících jazykové procesy , jejichž cílem je vytvářet či přijímat texty vztažené k tématům v určitých oblastech užívání jazyka, a přitom aktivizují ty strategie , které se zdají nejvhodnější pro úspěšné provedení úloh . Monitorování těchto úkonů účastníky procesu vede k posílení nebo posměnění jejich kompetencí.

KOMPETENCE

OBECNÉ

Mezi obecné kompetence studenta či uživatele jazyka patří obzvláště jeho znalosti, dovednosti a existenciální kompetence a také jeho schopnost učit se.

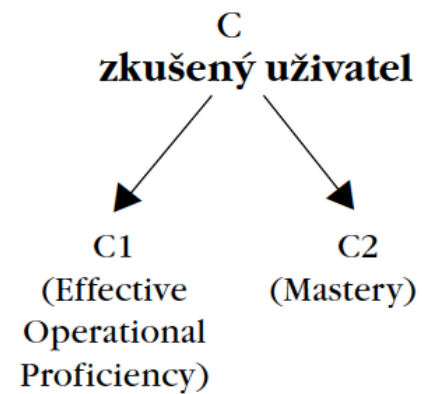
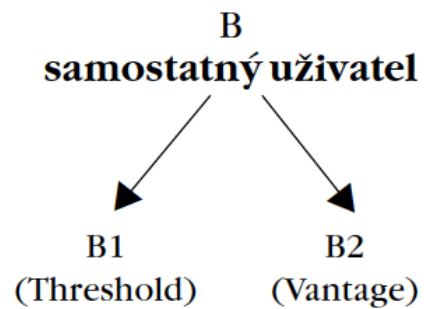
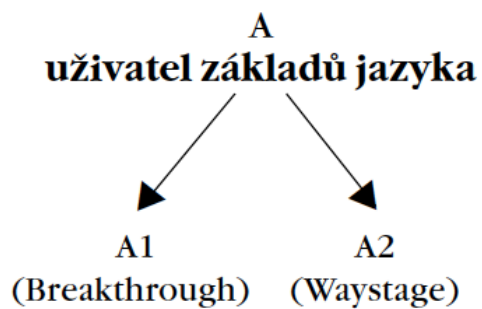
KOMUNIKATIVNÍ JAZYKOVÁ KOMPETENCE

propojení několika komponent: lingvistické, sociolingvistické a pragmatické. Jsou pojímány tak, že každá z těchto komponent sestává ze znalostí, dovedností a praktických znalostí.

- **Breakthrough („Průlom“)** odpovídá tomu, co Wilkins ve svém návrhu z roku 1978 nazval ovládnutím základních frází (Formulaic Proficiency) a co Trim ve stejné publikaci nazval „Úvodní (způsobilost)“ (Introductory);
- **Waystage („Na cestě“)** odráží specifikace obsahu formulované Radou Evropy;
- **Threshold („Práh“)** odráží specifikace obsahu formulované Radou Evropy;
- **Vantage („Rozhled“)** odráží třetí specifikaci obsahu formulovanou Radou Evropy, která je Wilkinsem charakterizována jako omezená operační způsobilost (Limited Operational Proficiency) a Trimem jako „přiměřené reagování na běžné situace“;
- **Effective Operational Proficiency („Účinná operační způsobilost“)**, kterou Trim pojmenoval účinná způsobilost (Effective Proficiency) a Wilkins adekvátní operační způsobilost (Adequate Operational Proficiency), představuje pokročilou úroveň kompetence vhodnou pro složitější pracovní a studijní úlohy.
- **Mastery („Zvládnutí“)**, pro kterou Trim uvádí celkové zvládnutí (Comprehensive Mastery) a Wilkins celkovou operační způsobilost (Comprehensive Operational Proficiency), odpovídá cíli nejvyšší úrovně zkoušek v systému přijatém asociací ALTE. Tato úroveň by mohla být rozšířena o rozvinutější mezikulturální kompetenci, která přesahuje tuto úroveň a kterou disponují mnozí profesionálové z jazykové oblasti.

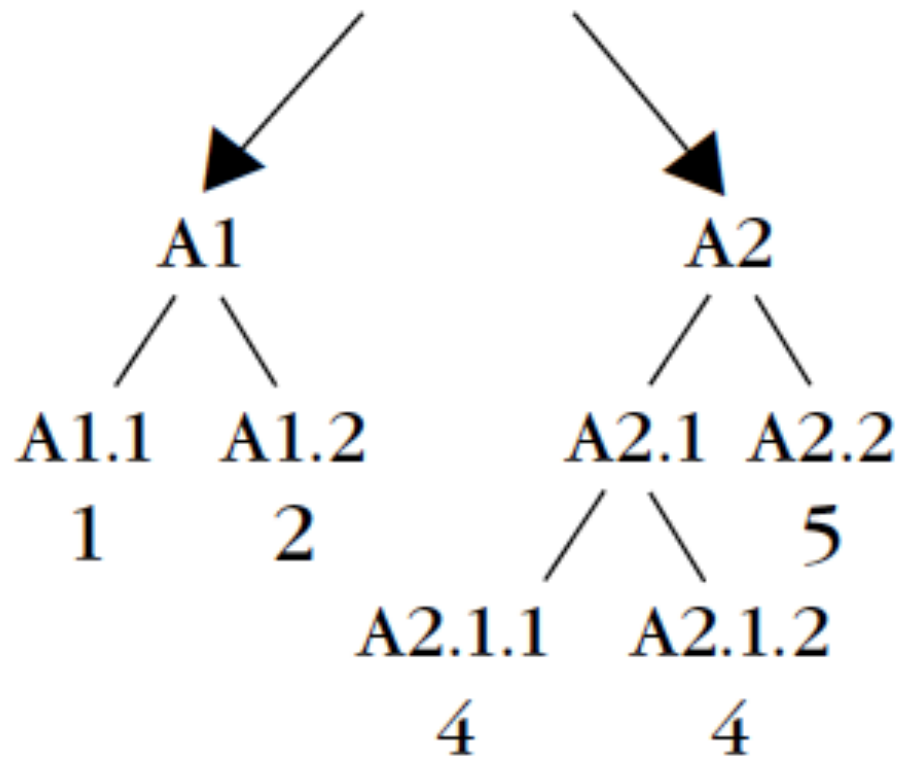
+ STRONG 😊

V modelových deskriptorech se odlišují „kriteriální úrovně“ (např. A2) od „plus úrovní“ (např. A2+ nebo A2.2). „Plus úrovně“ jsou od kriteriálních odděleny vodorovnou čarou, jako je tomu v příkladu všeobecné stupnice pro dovednost poslechu s porozuměním.

A

uživatel základů jazyka

STUPNICE

- Zaměřené na studenta
- Na hodnotitele
- Na tvůrce testů

